

3 Δεκέμβρη 1944: Αφιέρωμα του barikat στα Δεκεμβριανά - Κενά και καινά ερωτήματα για τον παλιό Δεκέμβρη

του barikat

Τι ήταν τελικά τα Δεκεμβριανά; Μια παγίδα της αστικής τάξης που μέσα της έπεσε το ΚΚΕ; Ή ένα σχέδιο πολιτικής αποσταθεροποίησης για να αρπάξει το ΚΚΕ την εξουσία; Ένα λάθος του; Ή μια συνέπεια της πολιτικής του; Της ίδιας πολιτικής που το έφερε στα πρόθυρα της εξουσίας ή σε κάτι που έμοιαζε με αυτήν.

Το ερώτημα αυτό δεν απαντιέται έτσι, σκέτο. Αυτό που στην πραγματικότητα, πρέπει να ρωτήσουμε είναι: «τι ήταν το ΕΑΜ;». Και μαζί, «τι ήταν ο Εμφύλιος;». Γιατί τα Δεκεμβριανά ήταν μόνο ο ένας σταθμός αυτού του συνεχούς. Το φάσμα Κατοχή-Δεκεμβριανά-Βάρκιζα-Εμφύλιος το διατρέχει η ίδια βασική στρατηγική του ΚΚΕ. Του κόμματος που κρατώντας τη γραμμή του κομμουνιστικού κινήματος του 1935 για τα λαϊκά μέτωπα, συγκρότησε και κράτησε τις συμμαχίες του. Και δεν προσπάθησε να πάρει την εξουσία με τα όπλα. Ούτε καν στον Εμφύλιο. Και μίλησε για «λαοκρατία». Και δεν την μετέτρεψε ποτέ σε κάποιο ρητά προλεταριακό πρόγραμμα, αλλά έχτισε ένα μπλοκ δυνάμεων με εργατική ηγεμονία και δημιούργησε δομές αυτοκυβέρνησης και λαϊκής εξουσίας. Και δεν την πήγε παραπέρα, προκειμένου να κρατήσει τη συμμαχία. Την ίδια συμμαχία που το πήγε μέχρι εκεί, που το γιγάντωσε. Και που το έφτασε μέσα στη φωτιά τον Δεκέμβρη. Γιατί ο Δεκέμβρης, η Βάρκιζα και ο Εμφύλιος ήταν για το ΚΚΕ βασικά η ίδια γραμμή. Της συμμαχίας, της συμφιλίωσης. Αυτή που το πήγε ως εκεί, αυτή που δεν το άφηνε να κάνει πίσω. Αυτή με την οποία νίκησε, αλλά και η ίδια με την οποία έχασε. Περίεργο; Μήπως ξέχασε κανείς ότι η ιστορία κινείται μέσα από στριμωγμένες αντιφάσεις; Τότε τιμωρείται με το να ψάχνει πάντα να βρει ερμηνείες σε προβλήματα που δεν υπήρξαν ποτέ. Γιατί δεν πήρε το ΚΚΕ την εξουσία τον Δεκέμβρη; Γιατί έστειλε τον Βελουχιώτη να πολεμάει τον Ζέρβα στην Ήπειρο; Γιατί κράτησε τον Βαφειάδη στο Βορρά; Γιατί απλούστατα, δεν ήθελε να πάρει την εξουσία. Για την ακρίβεια, δεν ήθελε να την πάρει έτσι. Το ερώτημα λοιπόν, έχει μια λάθος προκειμένη. Κι αν δεν το καταλάβουμε αυτό, δεν πάμε πουθενά.

Ό,τι άλλο κι αν είναι ο Δεκέμβρης, είναι σίγουρα τα γεγονότα του. Είναι η 1η Δεκέμβρη του 1944, όταν οι υπουργοί του ΕΑΜ παραιτούνται από την κυβέρνηση «Εθνικής Ενότητας», καταγγέλλοντας τον Γεώργιο Παπανδρέου πως πλαστογράφησε τη συμφωνία που είχαν κάνει για τον αποπλισμό από τη μία του ΕΛΑΣ και από την άλλη των υπόλοιπων ένοπλων σωμάτων. Είναι η απεργία που κήρυξε το ΚΚΕ για να διαμαρτυρηθεί και την απαγόρευσε η κυβέρνηση, κατόπιν πίεσης των Άγγλων. Είναι η μεγάλη λαϊκή συγκέντρωση της 3ης του Δεκέμβρη, μπροστά στη Βουλή. Είναι το παράγγελμα του Άγγελου Έβερτ προς τους αστυνομικούς για πυρ. Είναι τα πεσμένα κορμιά των αμάχων στην Πλατεία Συντάγματος, το αίμα που τόσες φορές έχει ποτίσει αυτές τις πέτρες και οι απεγνωσμένες φωνές που άφησε πίσω του, τα πρόσωπα μέσα σε φωτογραφίες τόσο βουβές που κραυγάζουν.

Τα Δεκεμβριανά είναι οι Ταγματασφαλίτες, οι συνεργάτες των Ναζί που το κράτος τους έβγαλε από τη φυλακή και τους έδωσε ξανά τα όπλα για να πολεμήσουν τους κομμουνιστές. Είναι οι Άγγλοι και τα στημένα στο Λυκαβηττό και στην ίδια την Ακρόπολη πολυβόλα που θερίζαν την Αθήνα. Είναι τα αεροπλάνα που πετούσαν ανάμεσα στις πολυκατοικίες της Αθήνας. Είναι το τανκ που σπάει την πόρτα των γραφείων του ΕΑΜ,

στην πλατεία Κοραή. Είναι τα Προσφυγικά στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας και τα κτήρια στην οδό Φιλελλήνων που ακόμη έχουν πάνω στα κορμιά τους τα σημάδια από τις σφαίρες που σκοτώναν έναν αγώνα που είχε νικήσει. Σε μία πόλη που σήμερα μοιάζει να φοβάται να πει την ιστορία της και να την κρύβει. Είναι οι απαγωγές, είναι οι αριστεροί που βρέθηκαν στο στρατόπεδο της Ελ Ντάμπα στην Αίγυπτο, αιχμάλωτοι των Άγγλων, είναι η αγγλική κοινή γνώμη που σοκάρεται από τον τρόπο που φέρεται η κυβέρνηση της σε έναν λαό που νίκησε τους Ναζί. Και είναι και ο Τσώρτσιλ και η εντολή του να φερθεί ο στρατός του σε να βρίσκεται σε χώρα υπό κατοχή. Και ο ΕΛΑΣ που δεν χτυπούσε τους Άγγλους τις πρώτες μέρες των Δεκεμβριανών.

Ο σοβιετικός συνταγματάρχης Ποπώφ που ήταν συνέχεια στη Μεγάλη Βρετανία, πίνοντας τσάι, χωρίς να δίνει καμία γραμμή πλεύσης στους κομμουνιστές και η εφημερίδα Πράβδα του ΚΚΣΕ που δεν έγραψε ούτε λέξη για τα γεγονότα. Γιατί τα Δεκεμβριανά είναι και ο Στάλιν και η συμφωνία της Γιάλτας. «Έλληνες ντουφεκάνε Έλληνες»; Όχι. Δεξιοί, φασίστες, καπιταλιστές, αποικιοκράτες ιμπεριαλιστές, βιομήχανοι, μεγαλοεκδότες ντουφεκάνε κομμουνιστές. Και το λαό. Απλώς.

Τα Δεκεμβριανά είναι και η Βάρκιζα και ο Εμφύλιος. Είναι το ΚΚΕ που δεν προσπάθησε ποτέ, ούτε για μια στιγμή, να πάρει την εξουσία με τα όπλα. Το ΚΚΕ που μέσα στον Εμφύλιο κατηγορούσε τους αντιπάλους του πως το «συκοφαντούν» όταν λένε πως κάνει «επανάσταση». Το ΚΚΕ που αναζήτησε τόσες πολλές φορές την ειρήνευση. Το ΚΚΕ και ο ΔΣΕ που πολέμησαν τόσο γενναία που τελικά φτιάχνουν αριστερούς, ακόμη και σήμερα. Γιατί καμιά φορά, ο χαμένος τα παίρνει όλα. Έστω και αν αργεί.

barikat

Αστυνομικοί πυροβολούν και σκοτώνουν διαδηλωτές, προφυλαγμένοι πίσω από το μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη

ΑΦΙΕΡΩΜΑ:

- 1. Ο Δεκέμβρης όπως τον ζήσαμε: Μαρτυρίες από τις μέρες των Δεκεμβριανών**
- 2. Βάρκιζα τέλος, ζωή μαγική.**
- 3. «Μας πήραν την Αθήνα...». Τραγουδώντας στα χαλάσματα.**
- 4. Φωτογραφίες από τα Δεκεμβριανά. Από το λεύκωμα του Dmitri Kessel, Ελλάδα του '44, Εκδόσεις Άμμος [1], [2]**
- 5. Τα τηλεγραφήματα μεταξύ Βρετανών και Αμερικανών: Η Ελλάδα στη σφαίρα επιρροής της Αγγλίας και η Σοβιετική Ένωση χωρίς καμία επαφή με το ΕΑΜ!**